

Л. М. Горбач, О. В. Плотніков

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

 КОНДОР

Л. М. Горбач, О. В. Плотніков

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Підручник

Київ-2017

УДК 339.9
НІЖ 65.9
Г 17

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
як підручник для студентів вищих навчальних закладів
Лист № 1/11-543 від 26.01.2017 року*

Рецензенти:

Кістерський Л. Л. – директор Інституту міжнародного ділового співробітництва, доктор економічних наук, професор;

Пікус Р. В. – заст. декана економічного факультету Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, доктор економічних наук, професор.

Горбач Л. М., Плотніков О. В.

Г 17 **Міжнародні економічні відносини** : підручник. – Київ : Видавничий дім «Кондор», 2017. – 432 с.

ISBN 978-617-7582-09-9

У підручнику розглядаються особливості сучасних міжнародних економічних відносин в умовах глобалізації. Акцентується увага на проблемах міжнародних інтеграційних процесів як фактора прискорення економічного розвитку країни, міжнародного бізнесу, торгівлі, руху капіталу, міжнародної міграції робочої сили, розвитку міжнародних валютно-фінансових відносин. Розглянуто характеристики глобалізації та показано вплив процесів глобалізації на економічні, соціальні та екологічні сфери життя суспільства.

Для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів, аспірантів, викладачів, усіх, хто цікавиться проблемами розвитку міжнародних економічних відносин.

ISBN 978-617-7582-09-9

© Горбач Л. М., Плотніков О. В., 2017.

© ТОВ «Видавничий дім «Кондор», 2017

ЗМІСТ

Передмова	6
Розділ I. СУТНІСТЬ, СЕРЕДОВИЩЕ І РОЗВИТОК ТЕОРІЇ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН	8
1.1. Сутність, суб'єкти й об'єкти міжнародних економічних відносин.....	8
1.2. Середовище розвитку міжнародних економічних відносин.....	16
1.3. Моделі розвитку міжнародних економічних відносин.....	21
Питання для самоконтролю.....	30
Тестові завдання.....	30
Рекомендована література.....	33
Розділ 2. МІЖНАРОДНИЙ ПОДІЛ ПРАЦІ ЯК ОСНОВА СИСТЕМИ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН	35
2.1. Міжнародний поділ праці: сутність і сучасні тенденції розвитку.....	35
2.2. Основні фактори міжнародного поділу праці.....	42
2.3. Міжнародна спеціалізація та кооперація виробництва.....	44
2.4. Інтернаціоналізація господарського життя.....	52
Питання для самоконтролю.....	58
Тестові завдання.....	58
Рекомендована література.....	60
Розділ 3. МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ ЯК ОДНА ІЗ ФОРМ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН	63
3.1. Міжнародна торгівля в системі міжнародних економічних відносин: структура та динаміка розвитку.....	63
3.2. Імпортна політика.....	73
3.3. Експортна політика.....	77
3.4. Регулювання міжнародної торгівлі: види та інструменти.....	84
Питання для самоконтролю.....	95
Тестові завдання.....	96
Рекомендована література.....	98
Розділ 4. МІЖНАРОДНА МІГРАЦІЯ РОБОЧОЇ СИЛИ	100
4.1. Міжнародна трудова міграція та світовий ринок робочої сили.....	100
4.2. Міжнародна міграція робочої сили: сутність, причини і сучасні тенденції.....	108
4.3. Сучасні міграційні потоки та основні наслідки міграції робочої сили.....	116

4.4. Державне і міжнародне регулювання міграції робочої сили.....	123
Питання для самоконтролю.....	133
Тестові завдання.....	133
Рекомендована література.....	135
Розділ 5. СВІТОВА ВАЛЮТНА СИСТЕМА І МІЖНАРОДНІ ВАЛЮТНО-ФІНАНСОВІ ВІДНОСИНИ.....	139
5.1. Суть міжнародної валютної системи.....	139
5.2. Еволюція світової валютної системи.....	143
5.3. Валютний курс та режими його регулювання.....	149
5.4. Валютна політика.....	156
5.5. Міжнародні розрахунки.....	164
5.6. Платіжний баланс країни.....	167
Питання для самоконтролю.....	178
Тестові завдання.....	178
Рекомендована література.....	181
Розділ 6. СУТЬ ТА ФУНКЦІЇ МІЖНАРОДНИХ КРЕДИТНИХ ВІДНОСИН.....	183
6.1. Міжнародні кредитні відносини.....	183
6.2. Міжнародний рух капіталів.....	193
6.3. Міжнародна інвестиційна діяльність.....	202
6.4. Проблема зовнішньої заборгованості та її причини.....	211
Питання для самоконтролю.....	215
Тестові завдання.....	216
Рекомендована література.....	218
Розділ 7. МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА ІНТЕГРАЦІЯ.....	220
7.1. Зміст і форми міжнародної економічної інтеграції.....	220
7.2. Розвиток міжнародної економічної інтеграції.....	236
7.2.1. Європейські інтеграційні процеси.....	236
7.2.2. Північноамериканська модель економічної інтеграції.....	249
7.2.3. Економічна інтеграція у Латинській Америці.....	254
7.2.4. Особливості економічної інтеграції країн Африки, Азії, арабських країн.....	260
Питання для самоконтролю.....	269
Тестові завдання.....	270
Рекомендована література.....	271

Розділ 8. МІЖНАРОДНИЙ БІЗНЕС У СВІТОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ.....	276
8.1. Вільні економічні зони та спільні підприємства.....	276
8.2. Транснаціональні корпорації: причини виникнення та характеристика.....	286
8.3. Українські компанії серед компаній Центральної та Східної Європи.....	300
Питання для самоконтролю.....	303
Тестові завдання.....	304
Рекомендована література.....	306
Розділ 9. МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ОРГАНІЗАЦІЇ В СИСТЕМІ МЄВ.....	307
9.1. Система регулювання міжнародних економічних відносин: сутність та рівні.....	307
9.2. Особливості і характер економічної діяльності ООН та структура її організацій.....	314
9.3. Міжнародні валютно-кредитні організації.....	324
9.4. Світова організація торгівлі: принципи та напрямки функціонування.....	338
9.5. Міжнародні неурядові організації та їх вплив на розвиток МЄВ.....	348
Питання для самоконтролю.....	364
Тестові завдання.....	365
Рекомендована література.....	366
Розділ 10. ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ТА ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛЮДСТВА.....	368
10.1. Сутність та основні ознаки процесу глобалізації сучасного світового господарства.....	368
10.2. Причини та наслідки глобалізації.....	380
10.3. Процеси глобалізації і регіоналізації.....	387
10.4. Глобальні проблеми людства та шляхи їх вирішення.....	393
Питання для самоконтролю.....	414
Тестові завдання.....	415
Рекомендована література.....	417
Додатки.....	423